

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

21.10.2025

м. Київ

N 1604

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
06 листопада 2025 р. за N 1622/45028

Про внесення змін до Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів

Відповідно до абзацу п'ятого підпункту 1 пункту 5 розділу XII Закону України від 06 червня 2024 року N 3788-IX "Про дошкільну освіту", пункту 8 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року N 267 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року N 90),

НАКАЗУЮ:

- Внести зміни до Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24 березня 2016 року N 234, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 квітня 2016 року за N 563/28693, виклавши його в новій редакції, що додається.
- Департаменту громадського здоров'я (Тетяні Скапі) забезпечити:
 - подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;
 - оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України після його державної реєстрації Міністерством юстиції України.
- Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра охорони здоров'я України - головного державного санітарного лікаря України Ігоря Кузіна.
- Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Віктор ЛЯШКО

ПОГОДЖЕНО:

В. о. Голови Державної служби України
з питань безпечності харчових
продуктів та захисту споживачів

Олег ОСІЯН

Голова Державної
регуляторної служби України

Олексій КУЧЕР

**Голова Державної служби України
з надзвичайних ситуацій**

Андрій ДАНИК

**Міністр економіки, довкілля
та сільського господарства України**

Олексій СОБОЛЕВ

**Віце-прем'єр-міністр
з відновлення України -
Міністр розвитку громад
та територій України**

Олексій КУЛЕБА

**Перший заступник Міністра
соціальної політики, сім'ї
та єдності України**

Людмила ШЕМЕЛИНЕЦЬ

**Міністр
освіти і науки України**

Оксен ЛІСОВИЙ

Президент НАМН України

Василь ЛАЗОРИШИНЕЦЬ

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони здоров'я України

24 березня 2016 р. N 234

(у редакції наказу Міністерства охорони
здоров'я України

від 21 жовтня 2025 р. N 1604)

Санітарний регламент для закладів дошкільної освіти

I. Загальні положення

1. Цей Санітарний регламент (далі - Регламент) визначає заходи та вимоги, параметри безпечності середовища життєдіяльності та епідемічного благополуччя освітнього середовища в закладах дошкільної освіти незалежно від форми власності та типу організації освітньої діяльності.

Положення цього Регламенту щодо закладів дошкільної освіти стосуються також дошкільних підрозділів інших юридичних осіб публічного чи приватного права, а також фізичних осіб - підприємців, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

Вимоги цього Регламенту враховуються при облаштуванні території та приміщень закладу дошкільної освіти, що будуються або експлуатуються.

2. У цьому Регламенті терміни вживаються у значеннях, наведених в законах України "Про систему громадського здоров'я", "Основи законодавства України про охорону здоров'я", "Про захист населення від інфекційних хвороб", "Про освіту", "Про дошкільну освіту", "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів", "Про загальну безпечність нехарчової продукції", "Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів", "Про регулювання містобудівної діяльності", "Про управління відходами" та інших актах законодавства у сферах охорони здоров'я та освіти.

3. Використання майна закладів дошкільної освіти здійснюється відповідно до статті 52 Закону України "Про дошкільну освіту", статті 80 Закону України "Про освіту".

4. Засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти є відповідальними за організацію харчування вихованців у закладах дошкільної освіти відповідно до Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року N 305.

5. Харчування вихованців здійснюється відповідно до Норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року N 305.

6. Виробники та/або постачальники харчових продуктів, питної води (у тому числі фасованої), нового ігрового і спортивного/фізкультурного обладнання, меблів, засобів навчання, комп'ютерної техніки, іграшок (ігор), поліграфічної продукції, предметів дитячої гігієни, мийних та дезінфекційних засобів повинні інформувати про ризики, які може становити ця продукція, або їх відсутність, на підставі документів передбачених законодавством з питань безпечності та якості харчових продуктів та про загальну безпечність продукції.

7. Засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти є відповідальними за дотримання вимог цього Регламенту.

Положення цього Регламенту щодо засновника закладу дошкільної освіти, визначені у цьому Регламенті, стосуються також інших засновників (у разі наявності) закладу дошкільної освіти, засновника (засновників) іншої юридичної особи публічного чи приватного права, що має дошкільний підрозділ, або уповноваженого засновником (засновниками) органу (особи), а також фізичної особи-підприємця, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

Положення щодо керівника закладу дошкільної освіти, визначені у цьому Регламенті, стосуються також керівника іншої юридичної особи публічного чи приватного права, що має дошкільний підрозділ, фізичної особи-підприємця, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти або уповноваженої нею особи, яка виконує обов'язки керівника закладу дошкільної освіти.

8. З метою створення умов для впровадження інклюзивної форми навчання будинки та споруди закладів дошкільної освіти або будинки та споруди, у яких вони розміщені, повинні відповідати положенням ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення" та ДБН В.2.2-4:2018 "Заклади дошкільної освіти".

9. Лабораторні та інструментальні дослідження (випробування) або виміри, що здійснюються з метою підтвердження дотримання встановлених цим Регламентом вимог/нормативів, проводяться акредитованими (атестованими) лабораторіями у відповідній сфері.

10. До використання у закладі дошкільної освіти дозволені дезінфекційні засоби якщо вони пройшли державну реєстрацію та внесені до Державного реєстру дезінфекційних засобів.

11. Утримання та експлуатація об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту (далі - об'єкти фонду захисних споруд) здійснюється відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09 липня 2018 року N 579, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 року за N 879/32331, та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

II. Вимоги до улаштування території

1. У разі використання закладом дошкільної освіти для забезпечення освітнього процесу та/або господарської діяльності належних їм на будь-якому речовому праві земельних ділянок, облаштування території закладу дошкільної освіти на таких земельних ділянках має відбуватися з урахуванням потреб маломобільних груп населення.

2. На території закладу дошкільної освіти забезпечується своєчасне прибирання, очищення від сухого листя, трави та дикорослих грибів, косіння трави, обрізання гілок дерев та кущів, очищення пішохідних доріжок, заїздів, ігрових (групових) майданчиків, дахів будівель від снігу та криги.

Не допускається перебування на території закладу дошкільної освіти безпритульних тварин.

3. Ремонтні роботи на території закладу дошкільної освіти та інші роботи, що створюють або можуть створити загрозу для життя та здоров'я дитини проводяться за відсутності дітей на відкритій території закладу дошкільної освіти.

4. Забороняється експлуатація ігрових (групових) та/або спортивних майданчиків, винесених на дахи будівель або споруд, на яких розміщено/виведено обладнання, що є джерелом небезпечних факторів (хімічні речовини, шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, теплове, іонізуюче, неіонізуюче та інші види випромінювання).

Все обладнання ігрових (групових) та/або спортивних майданчиків має бути справним, безпечним та відповідати віковим особливостям дітей.

5. Перед кожним використанням пісочниці оглядаються на відсутність сторонніх предметів (метал, скло, пластик, деревина або їх уламки, екскременти, сміття).

У разі потреби забезпечується заміна та/або поповнення піску у пісочниці.

Не допускається використання піску для пісочниць без супровідних документів, що засвідчують його радіаційну безпеку.

6. Для озеленення території та приміщень закладів дошкільної освіти забороняється використовувати рослини (дерева, кущі, кімнатні рослини тощо) з колючками, отруйними чи небезпечними частинами (плоди, гілки, листя тощо). Орієнтовний перелік рослин, дерев, кущів з колючками, отруйними плодами, пилок яких викликає виражену алергічну реакцію, наведено у додатку 1 до цього Регламенту.

7. Застосування пестицидів та агрохімікатів на території закладу дошкільної освіти забороняється.

8. Санітарне очищення території закладів дошкільної освіти здійснюється згідно з вимогами Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року N 145, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за N 457/19195.

9. Управління побутовими відходами здійснюється відповідно до Закону України "Про управління відходами" та Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2023 року N 835.

III. Вимоги до будівель та приміщень

1. У будівлі закладу дошкільної освіти необхідно дотримуватися принципів раціонального розміщення приміщень, уникаючи контакту між різними групами та адміністративно-господарськими приміщеннями.

2. Не допускається експлуатації закладу дошкільної освіти та/або об'єктів фонду захисних споруд при перевищенні у повітрі їх приміщень середньорічної еквівалентної рівноважної об'ємної активності радону встановленої Нормами радіаційної безпеки України (НРБУ-97), введеними в дію постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1997 року N 62 "Про введення в дію Державних гігієнічних нормативів "Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)".

Засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти організовує та забезпечує проведення вимірювань концентрації радону у повітрі приміщень об'єктів фонду захисних споруд та першого поверху закладу дошкільної освіти в якнайменше двох точках до початку експлуатації таких приміщень та після їх реконструкції.

У разі наявності результатів попередніх вимірів концентрації радону, які відповідають вимогам встановленим пунктом 8.6.3 (б) НРБУ-97, проведення досліджень не вимагається.

У новозбудованих та реконструйованих будівлях у приміщеннях яких буде облаштовано заклад дошкільної освіти проводяться вимірювання потужності поглиненої дози зовнішнього гамма-випромінювання після завершення всіх будівельних робіт.

3. Приміщення медичних кабінетів, медичних осередків та ізоляторів оснащуються відповідно до Вимог до медичного осередку, ізолятора та медичного кабінету закладу дошкільної освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2025 року N 1080.

4. Підлога всіх приміщень повинна мати стійкість до застосування дезінфекційних засобів, бути вологостійкою та не слизькою.

5. Наявність дефектів, тріщин, щілин, механічних пошкоджень, слідів затікання, плісняви на поверхнях стін, стелі та підлоги приміщень закладу дошкільної освіти не допускаються та підлягають негайному усуненню.

6. Прання, сушіння, прасування білизни і рушників, що використовуються для потреб вихованців, дозволяється здійснювати як безпосередньо у призначеному для таких потреб приміщенні закладу дошкільної освіти так і іншими пральнями.

За наявності у закладі дошкільної освіти пральні передбачається приміщення для сортування та зберігання брудної білизни.

7. У закладі дошкільної освіти дозволяється використовувати обладнання, устаткування, технічні засоби навчання, матеріали, засоби, інвентар, витратні матеріали, які відповідають вимогам технічних регламентів, дія яких поширюється на них.

Забороняються до використання будь які засоби невідомого походження або виробництва та які не мають відповідного маркування та/або інструкції з експлуатації/використання.

У приміщеннях закладу дошкільної освіти заборонено використовувати бактерицидні лампи під час роботи яких утворюється озон.

8. У разі потреби заклад дошкільної освіти оснащується резервними джерелами енергопостачання. Розміщення резервних джерел енергопостачання на рідкому паливі здійснюється у спосіб, що унеможливує потрапляння забруднюючих речовин (продуктів згоряння) у приміщення закладу дошкільної освіти та відповідно до рекомендацій виробника.

Засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти забезпечує своєчасний сервіс, ремонт та обслуговування резервних джерел енергопостачання.

IV. Вимоги до освітлення

1. Приміщення закладу дошкільної освіти - групові, ігрові, кімнати для використання комп'ютерної техніки, ігротека, ігрова об'єднана зі спальнею, спальня, зали для музичних і фізкультурних занять розміщуються у приміщеннях з природним освітленням.

У разі організації освітнього процесу у приміщеннях об'єктів фонду захисних споруд при надзвичайних ситуаціях та в умовах воєнного стану такі приміщення експлуатуються з штучним освітленням з дотриманням нормативів штучної освітленості відповідно до додатку 2 цього Регламенту.

Допускається експлуатація залів для музичних і фізкультурних занять у приміщеннях без природного освітлення, якщо такі зали були облаштовані або облаштовуються для потреби організації освітнього процесу на час надзвичайних ситуацій та воєнного стану у приміщеннях об'єктів фонду захисних споруд.

2. У приміщеннях закладу дошкільної освіти мінімальна тривалість інсоляції повинна становити не менше 3 годин на день, мінімальний коефіцієнт природної освітленості приміщень не може бути менше 1,5 %.

3. Для захисту від прямих променів сонця, запобігання перегріванню приміщень, у яких перебувають діти, необхідно передбачати жалюзі, козирки, штори або інші види захисту.

4. Під час проведення занять в умовах недостатності природного освітлення використовується штучне освітлення.

Нормативи штучної освітленості основних приміщень наведено у додатку 2 до цього Регламенту.

5. В основних приміщеннях закладу дошкільної освіти необхідно передбачити систему загального штучного освітлення, що забезпечується штучним освітленням лампами з електронною пуско-регулювальною апаратурою зі спектром кольоровипромінювання: білий, тепло-білий, природно-білий; світлодіодними лампами з кольоровою температурою 3500 - 4000 К. Індекс кольоропередачі має бути не менший за 80 %, коефіцієнт пульсації - не більший за 10 %. В одному приміщенні слід використовувати лампи однієї колірної температури.

6. Заборонено використання ксенонових ламп та джерел штучного освітлення, які під час роботи створюють шум, миготіння (мерехтіння) та стробоскопічний ефект.

Перегорілі лампи зберігаються у недоступних для вихованців місцях / приміщеннях.

Використання люмінесцентних ламп допускається виключно у закладі дошкільної освіти де існує можливість зберігати несправні, перегорілі люмінесцентні лампи у герметично закритих металевих ємностях, контейнерах у спеціально відведених ізольованих технічних приміщеннях, які не суміжні із приміщеннями групових осередків.

7. У приміщеннях закладу дошкільної освіти, що призначені для тимчасового або постійного перебування дітей, встановлюються розетки з кришками, що закриваються, та/або протектори (заглушки) для розеток.

8. Вимірювання рівнів штучного освітлення у приміщеннях, де здійснюється освітня діяльність, проводиться перед початком діяльності закладу дошкільної освіти, після встановлення або заміни освітлювального обладнання, та/або після встановлення додаткового освітлювального обладнання, у разі якщо таке здійснювалося з метою приведення рівнів штучного освітлення до нормативних вимог.

V. Вимоги до водопостачання, водовідведення та опалення

1. Вода, що постачається / використовується у закладі дошкільної освіти, у тому числі фасована негазована вода промислового виробництва, а також вода з установок із дозованим розливом негазованої фасованої питної води, має відповідати вимогам Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною" (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року N 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за N 452/17747.

У разі потреби, для приведення якості питної води до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10, встановлюються індивідуальні (колективні) установки (пристрої) доочищення питної води та забезпечується проведення лабораторних досліджень питної води з періодичністю відповідно до рекомендацій виробника таких установок, але не менше 2 разів на рік.

2. Діяльність закладу дошкільної освіти допускається, якщо він обладнаний системами питного, гарячого водопостачання та водовідведення. Гаряче водопостачання в закладі дошкільної освіти є обов'язковим впродовж всього року. На випадок відсутності централізованого гарячого водопостачання у закладі дошкільної освіти встановлюються водонагрівальні пристрої.

Обов'язковим є забезпечення холодною і гарячою проточною водою приміщень групових осередків, харчоблоку, буфетних, душових, туалетних кімнат.

3. Надання освітніх послуг на базі спеціально облаштованого для надання таких послуг транспортного засобу без забезпечення доступу учасників освітнього процесу до питної води та туалетних приміщень (санітарних вузлів) забороняється. Для забезпечення санітарно-побутових потреб можуть передбачатися резервуари (ємності) з водою.

4. На випадок перебоїв у постачанні проточної води у закладі дошкільної освіти передбачається резервне водопостачання. Експлуатація резервуарів (ємностей) для води здійснюється відповідно до інструкції виробника.

5. Контроль якості питної води, що постачається / використовується у закладі дошкільної освіти організовує та забезпечує засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти перед початком функціонування закладу дошкільної освіти та надалі 1 раз на рік та у разі потреби.

6. Питний режим організовується з метою оптимального задоволення потреб дітей у безпечній та якісній питній воді. Кожен вихованець за потреби отримує питну воду в індивідуальному посуді.

Питний режим може забезпечуватися з використанням фасованої питної води або спеціального обладнання для очищення, зберігання та розливу питної води (систем очищення, автоматів розливу, кулерів).

Вода питна фасована в бутлях багаторазового використання, інших ємностях зберігається в місцях захищених від потрапляння прямих сонячних променів.

Системи очищення, автомати для розливу питної води, кулери забезпечуються регулярним сервісним обслуговуванням.

Кип'ячена вода зберігається у чистому посуді та може використовуватися для пиття протягом дня (не більше ніж протягом 12 годин).

7. При використанні установок із дозованим розливом негазованої фасованої води заміна ємності здійснюється не рідше 1 разу на 2 тижні.

8. Температура гарячої води, що подається до приміщень закладу дошкільної освіти, повинна бути не нижче 37° C та не вище 60° C.

9. Заклад дошкільної освіти, який не має централізованої системи теплопостачання, забезпечується автономною системою теплопостачання, яка спроможна забезпечити оптимальні показники мікроклімату. Допускається облаштування "теплої підлоги" водяного типу.

Використання переносних опалювальних приладів з інфрачервоним випромінюванням заборонено.

10. В одноповерховому закладі дошкільної освіти місткістю до 50 місць, що розташовані в сільській місцевості, допускається пічне опалення. Пічні отвори з герметичними дверцятами необхідно розміщувати тільки у коридорах. Пічки потрібно топити за відсутності дітей і закінчувати не пізніше ніж за 2 години до приходу дітей.

Експлуатація обладнання, що використовується для пічного опалення, повинно відбуватися із дотриманням правил пожежної безпеки.

Лабораторний контроль за вмістом окису вуглецю в повітрі приміщень закладу дошкільної освіти з пічним опаленням організовує засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти двічі впродовж опалювального сезону.

11. Середньодобові гранично допустимі концентрації та орієнтовно безпечні рівні впливу хімічних речовин в повітрі приміщень закладу дошкільної освіти з елементами повного внутрішнього оздоблення та оснащення не повинні перевищувати Державні медико-санітарні нормативи для атмосферного повітря, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України N 813 від 10 травня 2024 року, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 24 травня 2024 року за N 763/42108.

12. Контроль вмісту забруднюючих речовин в повітрі приміщень закладу дошкільної освіти та об'єктів фонду захисних споруд організовує та забезпечує засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти щорічно, після проведення ремонтних робіт та у разі встановлення нових меблів. В основних приміщеннях закладу дошкільної освіти визначають запиленість, аміак, фенол та формальдегід.

13. Для запобігання опікам і травмам у дітей опалювальні прилади огорожуються решітками. Забороняється огороження опалювальних приладів дерев'яно-стружковими і дерев'яно-волокнистими плитами та використання огорожі з полімерних матеріалів.

14. Встановлення решіток не вимагається якщо опалювальний прилад оснащений терморегулятором (термостатом), який дозволяє знизити температуру його поверхні на період перебування вихованців у закладі дошкільної освіти, за умови дотримання оптимальних параметрів мікроклімату.

VI. Повітряно-тепловий режим

1. Оптимальною температурою у групових осередках закладу дошкільної освіти є 19 - 23° С, у приміщеннях басейну 29 - 30° С. Відносна вологість повітря в приміщеннях, де перебувають діти, дотримується в межах 40 - 60%, швидкість руху повітря не більше 0,1 м/с.

Допускається тимчасове зниження або підвищення температури повітря у групових осередках для дітей старше 5 років не більше ніж на 2° С.

Для дітей віку немовляти оптимальний діапазон температур 20 - 22° С.

Для внутрішнього контролю температури та відносної вологості повітря кімнатні термометри, гігрометри або термогігрометри розміщуються на внутрішній поверхні кожного приміщення, де перебувають діти, на висоті недосяжній для дітей, але не нижче 1,2м, якщо інше не передбачено виробником.

2. Під час будівництва та реконструкції закладу дошкільної освіти передбачаються системи вентиляції, що забезпечать подачу свіжого повітря не менше 20 м³/год на одну особу.

3. Приміщення закладу дошкільної освіти періодично провітрюються. Тривалість провітрювання залежить від температури зовнішнього повітря, напрямку вітру та ефективності роботи опалювальної системи.

Під час денного і нічного сну бажано відкривати на провітрювання вікна, фрамуги, кватирки, за умови відсутності протягів.

Приміщення для музичних та фізкультурних занять провітрюються після кожного заняття.

4. Прогулянки на відкритому повітрі для вихованців, які перебувають у закладі дошкільної освіти повний день, проводяться щоденно не рідше 2 разів на день. Оптимальний час перебування дітей на відкритому повітрі 3,5 - 4 години на день з достатньою руховою активністю та одягнутими відповідно до погодних умов. Прогулянки на вулиці при температурі повітря нижче -16° С не проводяться.

5. Влітку під час прогулянок діти повинні мати головні убори. Для запобігання перегріванню на сонці частину прогулянки необхідно проводити в тіні дерев та/або під тінювими навісами, у павільйонах, альтанках.

6. Встановлення у закладі дошкільної освіти нових систем, що впливають на мікроклімат приміщення (кондиціонування, "тепла підлога"), забезпечується відповідним і своєчасним сервісним обслуговуванням та заміною витратних матеріалів.

7. Окремими системами вентиляції обладнуються харчоблок та туалетні кімнати. Жалюзійні решітки на отворах вентиляційної системи заборонено прикривати.

VII. Вимоги до утримання приміщень та обладнання

1. Обладнання основних приміщень закладу дошкільної освіти повинно відповідати зросту та віку дітей.

З метою запобігання травматизму стаціонарне обладнання (стелажі, шафи, полиці) міцно закріплюється до стін та підлоги.

Кімнатні рослини у вазонах розміщуються у спосіб, який унеможливить травмування дітей (регулювання висотою та/або способом закріплення вазону).

Небезпечні для дітей предмети, які можуть спричинити травмування, повинні зберігатися у недоступному для дітей місці.

2. Не дозволяється використовувати несправні меблі та обладнання. Матеріали для облицювання меблів повинні бути із низькою теплопровідністю, стійкими до дії теплої води, мийних та дезінфекційних засобів. Меблі бажано обирати світлих тонів, матові та переважно без блиску.

3. Приміщення (приймальня, роздягальня) групових осередків для дітей віку немовляти та раннього віку обладнуються меблями для роздягання та зберігання одягу дітей та персоналу та у разі потреби столами для сповивання, умивальною раковиною.

4. Для повзання дітей по підлозі виділяється місце (огороджується бар'єром), де може встановлюватись розвиваюче обладнання відповідно до віку дітей.

5. Використання спеціальних стільчиків (крісел) для годування вихованців здійснюється з дотриманням правил безпеки та інструкції виробника.

6. Меблі в групах обираються відповідно до зросту (довжини тіла) дітей. Дозволяється використовувати меблі з регулюванням висоти.

Підбір меблів для дітей закладу дошкільної освіти наведено у додатку 3 до цього Регламенту.

У разі використання дитиною крісла колісного висота поверхні стола повинна бути вище ліктя опущеної руки дитини, що сидить у кріслі колісному, на 2 - 4 см.

7. У разі використання столів для занять, їх розміщують так, щоб світло падало на робочу поверхню зліва, а для ліворуких дітей робочі місця організовують так, щоб світло падало з правого боку.

У разі розсаджування дітей у ряди враховують зріст дитини та рекомендації лікаря (за наявності).

Оптимальна відстань між очима дітей та дошкою становить 2,5 - 3 м, кут розглядання дітьми дошки на стіні не менше 45°, відстань від нижнього краю дошки до підлоги не менше 0,7 - 0,8 м.

Телевізор (екран, монітор, інтерактивна дошка) розміщується на висоті від підлоги на 1,0 - 1,3 м. Відстань від першого ряду дітей (від очей дітей) до екрана має становити довжину, що в 2 - 2,5 рази більша за ширину екрану.

8. У закладі дошкільної освіти організовується роздільне зберігання особистих речей персоналу, дітей, постільної білизни та рушників, дитячих іграшок.

За кожною дитиною закріплюються постільні речі (матрац, ковдра, подушка) з білизною після кожної заміни постільної білизни (у разі організації денного сну або цілодобового перебування).

Кожна дитина забезпечується власним рушником (крім випадків коли використовуються одноразові або паперові рушники). Рушник, постільна білизна, горщик та/або накладка на сидіння унітазу, шафи та/або полички маркуються з метою їх персоналізації.

Допускається використання розкладних ліжок з твердим рівним ложем або окремих матраців, що відповідають зросту та віку дитини. При складанні розкладних ліжок постільна білизна зберігається у приміщенні (або спеціально відведеній зоні) для тимчасового зберігання розкладних ліжок та речей в індивідуальних промаркованих мішках.

Не дозволяється використання подушок та ковдр для дітей віку немовляти.

Постільні речі (матрац, ковдра, подушка) 1 раз на рік піддаються сухому хімічному або паровому очищенню.

При розміщенні ліжок дотримується мінімальна відстань до опалювальних приладів - 20см.

9. Влітку допускається організовувати денний сон дітей на верандах за наявності розкладних ліжок з твердим ложем.

10. Кожне місце для денного відпочинку забезпечується необхідними постільними речами, мішком для постільної білизни (при використанні розкладних або пересувних ліжок), рушниками для обличчя та ніг. На ліжка дітей віку немовляти, дітей раннього віку (у разі потреби) та дітей з нетриманням сечі вистеляються пелюшки (одноразові гігієнічні пелюшки) або використовуються підгузки.

11. Заміна постільної білизни здійснюється при забрудненні, але не рідше 1 разу на тиждень.

Брудна білизна зберігається у коморі / приміщенні для зберігання брудної білизни поза межами групових осередків. Накопичувати і зберігати брудну білизну в групових осередках забороняється.

12. Туалетні кімнати (суміщені санвузли) закладу дошкільної освіти обладнуються вішаками для рушників (рушники закріплюються за кожною особою) та забезпечуються засобами для дотримання правил особистої гігієни: мило, антисептик для обробки рук (для персоналу) та рушники одноразового використання (за потреби).

Допускається використання паперових рушників або електросушарок (для використання персоналом).

У туалетних кімнатах або в інших господарських приміщеннях розміщують шафи для зберігання інвентарю для прибирання, спеціального одягу, встановлюються стелажі для горщиків (у разі потреби).

У разі організації освітньої діяльності у індивідуальному житловому будинку, у квартирі багатоквартирного житлового будинку рушники можуть розміщуватися у ванні, горщики та/або індивідуальні накладки на сидіння унітазу зберігатися у туалетах.

Сидіння унітазів щоденно миють теплою мильною водою. Унітази очищуються від сечокислих солей 2 рази на місяць.

Щоразу після використання горщики миють з мийними засобами під проточною водою, а під час обмежувальних протиепідемічних заходів із використанням дезінфекційних засобів. Підлога у приміщеннях мийється після кожного висаджування дітей на горщики.

При спільному використанні унітазу передбачається наявність індивідуальних накладок на сидіння унітазу для вихованців та одноразових накладок для використання персоналом.

13. Роботи, пов'язані з організацією харчування дітей, у тому числі сервірування столів, отримання та порціонування готових страв, годування дітей, прибирання обідніх столів, миття посуду тощо, проводяться в санітарному одязі (халат, фартух, косинка). Санітарний одяг відповідно маркується.

14. Прибирання приміщень здійснюється у спеціальному одязі за відсутності дітей при відчинених фрамугах або вікнах. Після прибирання здійснюється ретельне миття рук. Спеціальний одяг відповідно маркується.

15. Підлога приміщень закладу дошкільної освіти очищується з використанням мийних засобів щоденно наприкінці дня (у групах дітей віком до 1,5 року - 2 рази на день) та у разі забруднення. Обов'язково проводиться відсування меблів та обладнання. Поверхні меблів щоденно очищуються вологою серветкою.

Для миття підлоги, умивальних раковин, ванн, душових піддонів, унітазів у туалетних кімнатах, ванно-душових, умивальнях, буфетних використовують дезінфекційні засоби.

Килимові покриття підлоги щодня очищуються за допомогою пилососа та/або шляхом вологого прибирання.

16. Меблі, обладнання, опалювальні прилади, підвіконня, стіни, ручки дверей щоденно протираються гарячою водою з милом. Столи в групових осередках, нагрудники з полімерних матеріалів миють гарячою

водою з милом після кожного прийому їжі. При забрудненні меблів, обладнання фекаліями проводиться механічне очищення, миття з милом і обробка дезінфекційним засобом.

Серветки після миття підлягають обробці дезінфекційними засобами.

17. Генеральне прибирання приміщень проводиться 1 раз на наприкінці тижня з використанням мийних засобів та 1 раз на місяць з використанням дезінфекційних засобів.

Жалюзійні решітки на отворах вентиляційної системи очищуються 2 рази на рік.

Вікна приміщень закладу дошкільної освіти мийуть не рідше 1 разу на рік та за потреби у разі забруднення.

18. Під час обмежувальних протиепідемічних заходів з метою попередження поширення інфекційних хвороб проводиться миття підлоги із застосуванням дезінфекційних засобів приміщень групових осередків 1 раз наприкінці кожного дня, туалетних - 2 рази на день. Воду після прибирання зливають в унітаз з наступною його дезінфекцією.

19. Дезінфекційні заходи в закладі дошкільної освіти проводяться за епідемічними показниками, за відсутності дітей. Як дезінфекційні засоби використовуються розчини препаратів з низькою токсичністю.

20. Всі дезінфекційні та мийні засоби використовуються відповідно до інструкції виробника та зберігаються у недоступних для дітей місцях.

21. При надходженні у заклад дошкільної освіти нових іграшок (за винятком м'яконабивних) їх мийуть теплою проточною водою з милом. Надалі іграшки мийуть за потреби гарячою водою з милом або 2 % розчином питної соди з наступним полосканням під проточною водою.

22. Для запобігання потрапляння комах у приміщення закладу дошкільної освіти використовуються механічні засоби (москітні сітки).

23. У закладі дошкільної освіти під час функціонування груп забороняється проведення капітального ремонту та малярних ремонтних робіт.

Дрібний поточний ремонт проводиться за відсутності дітей у приміщенні, де такий ремонт здійснюється.

24. При використанні бездротового підключення до мережі Інтернет, Wi-Fi роутери розміщуються у приміщеннях, що не призначені для постійного перебування дітей, на максимально можливій висоті від підлоги але не менше ніж 2 м з можливістю їх вимкнення.

25. Гранично допустимі рівні електромагнітного випромінювання для всіх приміщень закладу дошкільної освіти встановлено Державними санітарними нормами і правилами захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01 серпня 1996 року N 239, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 29 серпня 1996 року за N 488/1513.

VIII. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання басейнів

1. У складі закладу дошкільної освіти на першому поверсі в окремому блоці допускається розміщення басейну. Дно ванни басейну оздоблюється неслизькою плиткою.

2. Ванна басейну заповнюється водопровідною водою. Температура води у ванні підтримується на рівні 28 - 30° C, а температура повітря в залі з ванною - на 1 - 2°С вищою від температури води.

Температура води в басейні та температура повітря в залі вимірюються перед початком роботи басейну та далі кожні 4 години експлуатації.

3. Перед купанням шкірні покрови кожної дитини оглядаються визначеною керівником закладу дошкільної освіти особою. У разі наявності відкритих ран, ознак захворювання шкіри та очей відвідування басейну не допускається.

Купання дозволяється не раніше ніж через 1 годину після вживання їжі.

4. Вхід до зали з ванною дозволяється у спеціальному одязі для плавання після відвідування дітьми туалету та прийняття душу без одягу з використанням мила та мочалки. Кожна дитина повинна мати індивідуальні мочалку, рушник, шапочку, плавки для плавання, тапочки.

Наповнюваність груп для купання для вихованців раннього віку 2 - 4 дитини, для вихованців дошкільного віку - 10 дітей.

Під час купання інструктор повинен перебувати у воді разом з дітьми.

Для сушіння волосся в кожній роздягальні забезпечується наявність побутових фенів.

5. Утримання та експлуатація басейнів закладу дошкільної освіти здійснюється з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог встановлених пунктом 29 розділу III Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року N 2205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за N 1111/35394.

6. Лабораторний контроль якості води у ванні басейну та дослідження атмосферного повітря приміщення басейну забезпечує засновник, а у разі його відсутності - керівник закладу дошкільної освіти 1 раз на місяць.

7. Інвентар для приготування дезінфекційних розчинів зберігається в окремих приміщеннях, обладнаних системою вентиляції та недоступних для дітей.

IX. Санітарно-гігієнічні вимоги до особистої гігієни персоналу

1. Персонал закладу дошкільної освіти повинен бути охайно одягненим та перебувати у приміщеннях закладу в змінному взутті, а працівники харчоблоку також у змінному одязі.

2. У санітарному одязі забороняється: виконувати роботи з прибирання приміщень, заходити та перебувати в туалеті, виходити на вулицю, знаходитись у цьому одязі в інших приміщеннях поза місцем харчування дітей.

Санітарний одяг зберігається на/або поруч з кухнею / харчоблоком / буфетною. Перед відвідуванням туалету санітарний одяг необхідно залишати на вішалці поруч із дверима туалету. Після відвідування туалету персонал повинен обов'язково мити руки, а працівники харчоблоку після миття рук повинні проводити їх дезінфекцію препаратами, дозволеними до використання.

3. Спеціальний одяг для прибирання приміщень групових осередків і туалетів відповідно маркується, використовується виключно за призначенням і зберігається окремо. Окремо зберігається також інвентар для прибирання (відра, швабри, серветки).

Заміна санітарного та спеціального одягу здійснюється у міру забруднення.

Персоналу та відвідувачам закладу дошкільної освіти забороняється курити, вживати, використовувати тютюнові вироби, електронні сигарети, пристрої для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, вживати алкогольні напої, наркотичні засоби та психотропні речовини у приміщеннях та на території закладу дошкільної освіти, користуватися туалетами для дітей.

У разі неможливості/недоцільності облаштування окремого туалету для вихованців і персоналу дозволяється використання одного туалету всіма учасниками освітнього процесу за умови наявності індивідуальних накладок на сидіння унітазу для дітей та одноразових накладок для персоналу.

4. Персонал закладу дошкільної освіти проходить обов'язкові медичні огляди відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23 липня 2002 року N 280 "Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб", зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2002 року за N 639/6927.

Керівник закладу дошкільної освіти або визначена ним особа контролює терміни проходження працівниками обов'язкових профілактичних медичних оглядів.

5. Працівники, які своєчасно не пройшли обов'язковий медичний огляд відсторонюються від роботи до проходження обов'язкового медичного огляду.

До роботи не допускається персонал, якщо він не ознайомлений з цим Регламентом.

6. Забороняється перебування працівників на робочому місці з симптомами інфекційних хвороб. При підозрі на захворювання вони підлягають негайному відстороненню від роботи.

Х. Вимоги щодо охорони здоров'я дітей

1. Заклад дошкільної освіти організовує обов'язкові заходи з охорони здоров'я відповідно до Переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2025 року N 1080, шляхом затвердження плану обов'язкових заходів з охорони здоров'я закладу дошкільної освіти, що є складовою плану роботи на рік закладу дошкільної освіти.

2. До виконання плану обов'язкових заходів з охорони здоров'я залучаються працівники закладу дошкільної освіти, батьки (інші законні представники), інші фахівці, залучені закладом дошкільної освіти на договірних умовах, а також асистенти дітей з особливими освітніми потребами, які допущені до освітнього процесу.

3. Медичне обслуговування у закладі дошкільної освіти може здійснюватися:

медичним працівником, який відповідає кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ, входить до штату закладу дошкільної освіти, у якому створено на підставі розпорядчого документу медичний кабінет та отримано закладом дошкільної освіти ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики у встановленому законодавством порядку;

медичним працівником закладу охорони здоров'я чи фізичної особи-підприємця, що провадить господарську діяльність з медичної практики, на договірних умовах (за договорами надання послуг з медичного обслуговування) за наступними лікарськими спеціальностями: педіатрія, загальна практика - сімейна медицина та/або спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа.

У разі організації медичного обслуговування вихованців у закладі дошкільної освіти в обов'язковому порядку створюється медичний кабінет.

4. Домедична допомога у закладі дошкільної освіти надається працівниками закладу дошкільної освіти, які мають документ з підготовки надання домедичної допомоги дітям, або залученими на договірній основі медичними працівниками, відповідно до порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 березня 2022 року N 441, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 березня 2022 року за N 356/37692.

5. Медична довідка (витяг з медичної карти амбулаторного хворого) дитини, за формою первинної облікової документації N 086/о, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 N 110 (в редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 25 липня 2023 року N 1351), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 квітня 2012 року за N 681/20994, додається до заяви про зарахування дитини до закладу дошкільної освіти.

6. Щоденний прийом вихованців до закладу дошкільної освіти здійснюється педагогічним або, за наявності, медичним працівником.

7. У разі виявлення під час перебування в закладі дошкільної освіти у вихованця ознак інфекційної хвороби його ізолюють від здорових дітей.

У разі організації медичного обслуговування при виявленні підозри на інфекційну хворобу або харчове отруєння медичний працівник вживає заходи визначені пунктом 12 розділу I Порядку ведення обліку, звітності та епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 30 липня 2020 року N 1726, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 грудня 2020 року за N 1332/35615.

8. У закладі дошкільної освіти забезпечуються умови для ізолювання вихованців з ознаками інфекційної хвороби від інших вихованців до приходу батьків (інших законних представників) або приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

9. Персонал закладу дошкільної освіти дотримується рекомендацій щодо харчування дітей, за наявності медичної довідки, виданої лікарем, з яким укладено декларацію про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, або за місцем обслуговування, де зазначено особливі дієтичні потреби дитини та обмеження (у тому числі непереносимість окремих харчових продуктів).

XI. Вимоги до розпорядку дня і навчання, організації життєдіяльності, рухової активності дітей

1. Розпорядок дня вікових груп має відповідати потребам дитини щодо тривалості сну (тривалості відпочинку), занять різними видами діяльності та відпочинку, у тому числі організації навчальних занять, перебування на свіжому повітрі, рухової активності, кратності приймання їжі тощо.

2. Тривалість сну новонароджених становить близько 16 годин сну (8 - 9 годин вночі та 8 протягом дня), тримісячної дитини становить близько 15 годин сну (9 - 10 годин вночі та 4 - 5 годин протягом дня), шестимісячної дитини становить близько 14 годин сну (10 годин вночі та 4 години протягом дня).

Загальна тривалість сну для дітей дошкільного віку - 12 - 12,5 години, з яких 2 - 2,5 години відводиться на денний сон або денний відпочинок.

Загальна тривалість сну для дітей від 1 до 3 років - 11 - 14 годин, з яких 3 - 3,5 години відводиться на денний сон або денний відпочинок.

3. У закладі дошкільної освіти для досягнення вихованцями визначених освітніми чи парціальними програмами очікуваних результатів навчання і компетентностей допускається використання комп'ютерної техніки для дітей старше 3 років.

Безперервна тривалість роботи з комп'ютерною технікою не повинна перевищувати 10 хвилин, після якої з дітьми проводять гімнастику для очей.

Рациональна організація робочого місця дитини для роботи з комп'ютерною технікою: відповідність меблів зросту дитини, верхня горизонталь екрана (монітора) на рівні очей, відстань від очей до екрана - не менше 50 см.

У разі використання для занять персонального комп'ютера форм-фактора планшета, для його утримання у вертикальному положенні передбачається підставка. Під час занять передбачається використання однієї одиниці комп'ютера форм-фактора планшета однією дитиною.

Загальний час роботи дитини з комп'ютерною технікою, у тому числі комп'ютером форм-фактора планшета, не може перевищувати 20 хвилин на день.

4. Перегляд розважальних телепередач, мультфільмів, діафільмів для дітей дошкільного віку допускається не частіше 1 разу на день. Тривалість перегляду розважальних телевізійних передач не повинна перевищувати 20 хвилин на день для дітей 3 - 4 років і 30 хвилин для дітей 5 - 6 років.

XII. Санітарно-гігієнічні вимоги до особистої гігієни дітей

1. Умивання, чищення зубів, розчісування волосся проводяться вдома вранці. Дітей раннього віку у закладі дошкільної освіти (групах) з цілодобовим перебуванням умивають і розчісують після нічного сну та

ранкової зарядки. Діти старшого дошкільного віку вмиваються і розчісуються самостійно під наглядом персоналу.

2. Під час відвідування туалету дітей привчають використовувати туалетний папір, а після туалету - мити руки і користуватися індивідуальними рушниками. У закладі дошкільної освіти (групах) з цілодобовим перебуванням перед нічним сном діти обов'язково миють ноги та/або миються у ванно-душових під наглядом персоналу.

3. Дітей віку немовляти та раннього віку необхідно підмивати при кожній заміні підгузків. Перед нічним сном дітей купають. Після купання кожної дитини ванночка миється. Дітей дошкільного віку під наглядом персоналу привчають самостійно підмиватися і митися.

4. У закладі дошкільної освіти (групах) цілодобового перебування дітей під час нічного сну поруч із дітьми постійно знаходиться персонал.

На ніч під ліжка дітей раннього віку та дітей з нетриманням сечі дозволяється ставити горщики з кришками.

5. Батьки (інші законні представники) вихованців забезпечують дитину (дітей) змінним додатковим одягом, який зберігається у закладі дошкільної освіти та повертається батькам (іншим законним представникам) після його використання.

Директор

Департаменту громадського здоров'я

Тетяна СКАПА

Додаток 1

до Санітарного регламенту для закладів
дошкільної освіти (пункт 6 розділу II)

Орієнтовний перелік рослин, дерев, кущів з колючками, отруйними плодами, пилок яких викликає виражену алергічну реакцію

Назва	Короткий опис
Амброзія	Рід родини Айстрові. Період цвітіння - середина серпня - кінець жовтня. Під час цвітіння пилок викликає алергію у людей (сльозотеча, підвищення температури, кон'юнктивіт, може призводити до набряку легень).
Арніка гірська	Вид родини Айстрових або Складноцвітих, багаторічна трава, заввишки до 35 - 40 см. Жовтогарячі квіти арніки гірської на альпійських і післялісових луках Карпат причаровують туристів, проте ця рослина є отруйною, оскільки містить алкалоїд геленалін. Ця речовина легко проникає через слизові оболонки та шкіру в організм, спричиняючи інтоксикацію. Дія геленаліну не є такою сильною, як алкалоїди і глікозиди інших видів, але при приготуванні чаїв чи спиртових витяжок можливе передозування ним. При передозуванні спостерігаються нудота, ускладнене дихання, блювота, пітливість, кишкові коліти, пронос, можлива зупинка серця.
Беладонна звичайна	Особливо небезпечний плід - фіолетово-чорна, блискуча, соковита ягода з темно-фіолетовим соком, тому діти плутають її з вишнею. Ознаки отруєння такі ж, як і при отруєнні блекотою чорною.
Блекота чорна	Росте скрізь - у дворах, на пустирях, вздовж парканів та доріг. Стебло рослини клейкувате в пухнастих волосках. Квіти подібні до квітів

	картоплі. Плід - двогнізда коробочка з кришкою. Розкривши коробочку і висипавши на руку насіння, маленькі діти можуть вкинути його до рота, приймаючи за зерна маку. Симптоми отруєння подібні до отруєння дурманом.
Болиголов	Отруйна рослина сімейства Зонтичні. Ростає на городах, пустирях, рідше на берегах річок. Стебло - 60 - 180 см, голе, гіллясте, в нижній частині з червоними плямами. Цвіте білими квітками, зібраними в зонтик, наприкінці червня - липня. Рослина неприємно пахне, якщо її розтерти між пальцями (запах миші). При отруєнні болиголовом постраждалі скаржаться на головний біль і запаморочення.
Борець або Аконіт	Рослина родини Жовтецевих, представлена життєвою формою багаторічних трав заввишки до 1,8 м. В Україні розповсюджено 19 видів аконіту, 10 з яких зростають у Карпатах. Ззовні борщі дуже схожі між собою і їх може розрізнити лише фахівець. Основним отруйним компонентом аконіту є алкалоїд аконітин, що є нейротоксином. Смертельною для людини є доза 1,5 - 6 мг. Аконітин дуже швидко поглинається слизовими оболонками та через шкіру. Отрута починає діяти через кілька хвилин - виникає відчуття оніміння (парестезія) у ділянці проникнення токсину, яке розповсюджується по всьому організму, згодом настає повна втрата чутливості (анестезія), лихоманка, спостерігається сильне потовиділення, іноді отруєння супроводжується проносом. При значних концентраціях - настає смерть.
Борщівник	Ростає обабіч річок, доріг, лісів та полів, а тепер поступово перебирається і на селянські поля, дачні ділянки. Борщівник - отруйна рослина висотою до 2 м і більше. Його листя та інші частини стебла можуть викликати опіки. Коли сік потрапляє на шкіру, то через декілька годин, іноді днів вона червоніє. При сильних опіках піднімається температура, починається лихоманка, з'являються виразки. Після лікування на їх місці залишаються темні плями. Можливі і смертельні випадки після контакту з борщівником. Особливо, якщо вражаються рот чи гортань. Найчастіше від борщівника страждають діти.
Вовче лико (вовча ягода)	Одна з найотруйніших рослин. Невисокий кущ, який переважно росте в листяних лісах. Цвіте до появи листків, коли ще не зійшов сніг. Кора жовтувато-сіра з дрібними бородавочками. Листки обернено-ланцетовидні. Плоди - яскраво-червоні, овально-довгасті ягоди, солодкі на смак. Кілька з'їдених ягід можуть спричинити смерть. Кора також отруйна - вона легко здирається. Квіти подібні до бузку і мають тонкий аромат, схожий на запах гіацинта.
Гліцинія	Квіти гліцинії утворюють пишні блакитні, рожеві та білі каскади на лозі, котра плететься парканами та деревами. Рослина, яку також називають декоративним горошком, є абсолютно токсичною і може спричинити нудоту, судоми та діарею.
Дурман	Однорічна трав'яниста рослина з гіллястим порожнистим стеблом. Листки яскраво-зелені з більш блідою нижньою поверхнею. Квіти великі, з лількоподібними білими віночками. Плід - коробочка, покрита численними колючками. Вся рослина отруйна. При отруєнні виникає сильний головний біль, сухість у роті, нервові збудження, психічні розлади.
Жимолость	Кущ заввишки до 2 м. Листки овальні, супротивні, з короткими черешками, молоді листки і гілочки в м'яких волосочках. Кора на старих гілках темно-сіра. Темно-червоні ягоди сидять попарно, так само розташовані і квіти (травень - червень), що мають жовто-білий колір.
Жовтець їдкий	З сімейства Лютикових. Сік жовтців дуже отруйний. Отруйна рослина виділяє пари, які найсильніше подразнюють слизову оболонку ока, носа та гортані. Від контакту зіткнення з жовтцем може виникнути слезотеча,

	нежить, подразнення горла, кашель аж до ядухи та спазму м'язів гортані. Проквітнута рослина викликає різкий біль у стравоході, шлунку, кишечнику. Отруєння супроводжується блювотою, проносом, у важких випадках - зупиняється серце.
Жостір	Небезпечними для вживання є ягоди деяких кущів. Жостір (крушина) - досить великий кущ, заввишки до трьох метрів. Листки еліпсоподібні, розташовані на стеблі окремо один від одного, по спіралі. Квіти з внутрішнього боку білі, зовні - зеленуваті. Плоди червоні, потім чорніють. На одному кущі трапляються ягоди різного кольору і відтінків. Листки і плоди можуть спричинити блювання та розлади травлення.
Конвалія травнева	Отруйні всі частини - листки, квіти, плоди - червоно-жовтогарячі ягоди. Легке отруєння рослиною проявляється нудотою, блювотою, проносом, сильним головним болем і болем у шлунку. У важких випадках порушуються ритм і частота серцевих скорочень. Іноді уражається і нервова система. Про це свідчать збудження, розлад зору, судоми, втрата свідомості. Смерть може настати від зупинки серця.
Наперстянка великоквіткова	Вид родини Ранникових, представлений життєвою формою багаторічних трав, заввишки до 1,2 м. Основним токсином є глюкозид дигитоксин, який міститься в усіх частинах рослини. Симптоми отруєння проявляються у вигляді нудоти, блювання, кишкових колітів, анорексії, проносу, гарячки і марення, згодом розпочинаються галюцинації, послаблення кров'яного пульсу, тремору, конвульсій та смерті.
Наперстянка пурпурова	Всі частини рослини отруйні навіть у невеликій дозі. Дітей особливо приваблюють плоди наперстянки - яйцеподібні коробочки з дуже дрібним насінням. Симптоми отруєння наперстянкою такі ж, як і при отруєнні конвалією травневою.
Омела біла	Родина Ремнецвітникові - Loranthaceae. Омела біла - напівпаразит. Ростає на тополях, акаціях, липах, вербах, березах, глоді, яблунях, грушах та інших деревах. Кушова вічнозелена рослина, як правило, кулеподібної форми, від 20 - 30 до 120 - 130 см у діаметрі. Стебла має дерев'яністі, листки жовто-зелені, вилчасто або супротивно розгалужені. Квітки дрібні, жовтувато-зелені, розташовані пучками. Плід - клейка біляста несправжня ягода, яку у зимові місяці поїдають зголоднілі птахи і таким чином сприяють поширенню рослини. Омела біла отруйна, і тому її препарати не можна вживати всередину, протягом тривалого терміну.
Цикута отруйна	Рослина сімейства Зонтичних, заввишки від 60 до 120 сантиметрів. Ростає на драговинних низинних місцях, біля рік та ставів, а то прямо у воді. Квіти білі, найотруйніша частина - кореневище. Воно здує, розподілене перетинками на окремі порожнини. Листки та інші частини рослини, якщо їх потерти пальцями, неприємно пахнуть. Отруєння можливе коли приймають кореневища цикути або сік цієї рослини за їстівні.
Чемериця біла	Вид родини Лілійних, представлений життєвою формою багаторічних трав, заввишки до 1,6 м. В Україні зростає два види - чемериця біла та чемериця чорна, українські ботаніки виокремлюють ще третій вид - чемерицю Лобеля, хоча це лише підвид чемериці білої. Найбільш токсичною частиною чемериці є її м'ясисте кореневище, яке депонує низку різних видів алкалоїдів. Листя, стебла і квіти містять значно менші концентрації токсинів, проте можуть спричинити сильне отруєння. Чемериця діє на нервову систему людини, спричиняючи блокаду передачі нервових імпульсів, зупинку дихання та серцебиття. Симптоми отруєння виникають впродовж кількох годин після вживання чемериці - нудота, блювання, порушення координації, параліч і смерть.
Чистотіл звичайний	Місцеві назви - гладушник, прозорник, бородавник тощо. З родини макових - Papaveraceae. Багаторічна травниста рослина (30 - 100 см

заввишки) з коротким кореневищем і жовтогарячим молочним соком. Лікарська, вітамінозна, інсектицидна, бактерицидна, отруйна і декоративна рослина.

Додаток 2
до Санітарного регламенту для закладів
дошкільної освіти
(пункт 4 розділу IV)

Нормативи штучної освітленості приміщень закладу дошкільної освіти

Найменування приміщень	Освітленість не менше (лк)	Горизонтальні поверхні, де замірюються рівні освітленості
Приймальня, роздягальня	200	На підлозі
Групові, ігрові, кімнати для використання комп'ютерної техніки, ігротека, ігрова об'єднана зі спальнею	300	На підлозі
Спальня	150	На підлозі
Зали для музичних та фізкультурних занять, кімнати для використання технічних засобів навчання	400	На підлозі
Зал басейну	150	На поверхні води
Туалетна	75	На підлозі
Буфетна	200	0,8 м над підлогою
Медичний кабінет	300	0,8 м над підлогою
Ізолятор	200	На підлозі

Додаток 3
до Санітарного регламенту для закладів
дошкільної освіти
(пункт 6 розділу VII)

Підбір меблів для дітей закладу дошкільної освіти

Група меблів	Орієнтовний зріст дитини, мм	Висота стола над підлогою, мм	Висота сидіння стільця над підлогою, мм
00	до 850	340	180
0	800 - 950	400	210
1	930 - 1160	460	260

2	1080 - 1210	520	310
3	1190 - 1420	580	350
